

الْعَدْلُ حَسَنٌ وَ لَكِنْ مِنْ الْأَمْرِ أَحْسَنُ

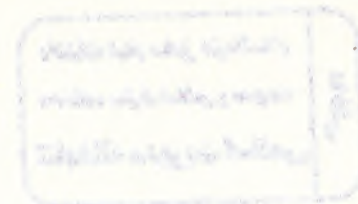
عدالت از همه کس زیبا و پسندیده است
ولی از فرماندهان زیباتر است

حضرت امام علی (ع)

ویژگیهای فرماندهان و مدیران در نظام اسلامی از دیدگاه اسلام

نویسنده :

سید باقر آیت میردامادی

فهرست مطالب کتاب

۵	پیشگفتار
۱۴	فصل اول - علاقمندی به اسلام و انقلاب
۱۷	فصل دوم - رعایت ظواهر اسلام
۲۰	فصل سوم - بینش اسلامی
۲۲	فصل چهارم - حسن خلق
۲۵	فصل پنجم - اهتمام بفرائض
۲۸	فصل ششم - روحیه ایثار
۳۱	فصل هفتم - وفای بعهد
۳۴	فصل هشتم - ساده زیستی
۳۸	فصل نهم - اهتمام به امور پرسنل
۴۱	فصل دهم - امانت و دلسوزی
۴۴	فصل یازدهم - نوع معاشرین
۴۶	فصل دوازدهم - شرح صدر
۴۹	فصل سیزدهم - مقبولیت
۵۳	فصل چهاردهم - عدالت
۵۶	فصل پانزدهم - رعایت ضوابط
۵۹	فصل شانزدهم - پایبندی به رهنمودهای فرماندهان
۶۲	فصل هفدهم - بهاء دادن به نیروهای مکتبی
۶۶	فصل هیجدهم - احساس مسئولیت
۶۹	فصل نوزدهم - صبر و شجاعت
۷۲	فصل بیستم - امر بمعروف و نهی از منکر
۷۵	خاتمه - منابع کتاب
۷۶	تألیفات مؤلف

شناسنامه کتاب	نام کتاب : ویژه گیهای فرماندهان و مدیران از دیدگاه اسلام
مؤلف	: سید باقر آیت میردامادی
چاپ	: اول سال ۱۳۷۷
تیراژ	: ۳۰۰۰ جلد
چاپخانه	: پیچک
ناشر	: انتشارات میرداماد
لیتوگرافی	: سعیدی (ماسک آبی)
صحافی	:
مرکز پخش	: انتشارات میرداماد
تهران	خیابان خاوران خیابان نفیس (جنب مسجد حضرت امام رضا «ع»
شابک	: ۹۶۴-۹۱۶۷۱-۴-۵

ISBN : 964-91671-4-5

بسمه تعالی

در تقدم ملاکها هیچ ارزش و ملاکی مهمتر از تقوا و جهاد در راه خدا نیست و همین تقدم ارزش الهی باید معیار انتخاب و امتیاز دادن افراد و استفاده از امکانات در تصدی مسئولیتها شود.

(امام خمینی قدس سره)

خدمت به مردم و جذب محبت و اعتماد آنان بعنوان دو وظیفه اساسی مسئولان و کارگزاران نظام در دستگاههای مختلف کشور است.

(مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا)

در نظام اسلامی کسی که دارای روحیه حزب الهی است بر کسی که روحیه حزب الهی ندارد ترجیح دارد.

(مقام معظم رهبری)

پیشگفتار

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَ بِهٖ نَسْتَعِينُ اِنَّهٗ خَيْرٌ نَاصِرٍ وَ مُعِينٍ وَ الصَّلَاةُ وَ السَّلَامُ عَلٰی سَيِّدِ الْاَنْبِيَاءِ وَ خَاتَمِ الْمُرْسَلِينَ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّاهِرِينَ وَ الْعَنَ عَلٰی اَعْدَائِهِمْ اَجْمَعِينَ اِلٰی يَوْمِ الدِّينِ.

در روز ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ هجری شمسی انقلاب مقدس اسلامی به پیروزی رسید، انقلابی که در طول تاریخ بی نظیر بود و با هیچیک از انقلابات گذشته قابل مقایسه نبود و فرموده امام (ره) (انقلاب ما انفجار نور بود).

معمولاً انقلاباتی که در کشورها رخ داده توطئه و سیاستهای ابرقدرتها در آن دخالت داشته، یا بطور مستقیم و آشکار وارد میدان شده اند و با حمله نظامی حکومتی را ساقط و حکومت دلخواه خود را بر سر کار آورده اند و یا در خفاء و پنهانی طراحی و برنامه ریزی کرده و با پشتیبانی و کمک آنها رژیمی ساقط و رژیم دیگری زمام امور را بدست گرفته است. ولی انقلاب مقدس اسلامی اینچنین نبود بلکه با شعار الله اکبر و شعارهای اسلامی دیگر و بدست توانای ملت فداکار و ایثارگر ایران و رهبریت فقیهی بزرگوار و مرجعی عالیقدر، انسانی وارسته و خودساخته فرزندی از فرزندان حضرت امام علی (ع) و پیروی از پیروان راستین مکتب حسین بن علی (ع) حضرت آیت اله العظمی امام خمینی (ره) و بدون کوچکترین دخالت اجانب و بیگانگان به پیروزی رسید و به تعبیر امام بزرگوار (پیروزی انقلاب اسلامی معجزه اسلام در قرن حاضر بود) آری انقلاب اسلامی با دو تکیه گاه بزرگ و مهم از پانزده خرداد ۱۳۴۲ هجری شمسی شروع گردید و در ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ به پیروزی رسید.

تکیه گاه اول: اعتماد و توکل به خداوند متعال و امدادهای غیبی و با انگیزه احیاء و تعظیم ارزشهای اسلامی و تجدید حیات آیات شریفه قرآن و پیاده شدن دستورات حیاتبخش و سعادت آفرین اسلام و مبارزه با فساد و منکرات و قطع دست اجانب و ابرقدرتهای جنایتکار و سلطه گر (فراموش نکنیم که از شعارهایی که در راهپیمائیهای قبل از پیروزی انقلاب اسلامی ملت شریف ایران میدادند کاملاً انگیزه و محتوای انقلاب معلوم و مشخص میگردید ملت ایران با خون خود بر در و دیوار و خیابانهای کشور نوشتند (استقلال، آزادی، جمهوری اسلامی) و همچنین با تمام وجود فریاد زدند (نهضت ما حسینی است رهبر ما خمینی است)

تکیه گاه دوم: اعتماد به فداکاری و ایثار و وفاداری و قدرت ملت بود و بعبارت دیگر خودباوری (مرحوم علامه شهید مطهری برای دیدار امام (ره) در سال ۵۷ به پاریس رفته بودند بعد از بازگشت فرموده بود من در امام سه ایمان دیدم: ۱- ایمان به خدا ۲- ایمان به هدف ۳- ایمان به ملت) و چنین انقلابی با این ویژگیها در تاریخ بی نظیر بوده است لذا امام بزرگوار درباره ماهیت انقلاب اسلامی تعبیرات زیبایی دارند که به پاره ای از آنها اشاره می شود.

«تعبیرات امام (ره) درباره ماهیت انقلاب اسلامی»

- ۱- رمز پیروزی شما ایمان و وحدت کلمه بود.
- ۲- ملت رزمنده ایران با ایمان به خدا و وحدت کلمه بر قدرت شیطانی عظیم که همه قدرتها پشتیبان آن بودند غالب شد و دست همه قدرتها را از کشور خود قطع

کرد.

۳- ما با این قدرت ایمان که همه اقشار ملت ما با هم اسلام را فریاد زدند پیروز شدیم نه با عدد و عده.

۴- ما باید بفهمیم چرا پیروز شدیم؟ این چرا را اگر فهمیدم آن وقت باید کوشش کنیم که همان چیزی که ما را پیروز کرد حفظش کنیم، سپس اضافه میفرماید رمز پیروزی ما توجه به خدای تبارک و تعالی بود.

۵- الله اکبر ما را پیروز کرد حالا هم سلاح ما همان الله اکبر است و وحدت کلمه ما را پیروز کرد حالا هم سلاح ما همان وحدت کلمه است.

۶- نظر لطف خدا بود که شما را با نداشتن سازمان و با نداشتن ساز و برگ ارتشی بر قدرتهای بزرگ پیروز کرد.

۷- ملت ما بواسطه اتکاء به اسلام این نهضت را به پیش برد. (نقل از کلمات قصار امام خمینی (ره) صفحه ۸۹)

«فرمایشات مقام معظم رهبری در مورد ماهیت انقلاب»

اقتدار جمهوری اسلامی ایران به موشکهای بالستیک نیست زیرا اگر اینها مایه قدرت حقیقی بود همه دولتهایی که سالها پیش خود را به این گونه سلاحها مجهز کرده اند اکنون باید خواسته های خود را در دنیا تحقق بخشیده باشند. تقوای سیاسی و پیمودن بی قید و شرط راه خدا منشأ قدرت جمهوری اسلامی ایران است. (دیدار با فرماندهان سپاه پاسداران ۷۶/۶/۲۷ روزنامه جمهوری اسلامی

ایران) بنابراین انقلاب مقدس اسلامی ایران در جهان بی نظیر بود و پیروزی او در حقیقت پیروزی اسلام بر کفر جهانی و پیروزی مستضعفان بر مستکبران، و در یک کلمه پیروزی خون بر شمشیر بود و معجزه بزرگ اسلام در قرن حاضر بشمار می‌رود.

«پیروزی انقلاب اسلامی به همه مستضعفان جهان امید بخشید»

پیروزی انقلاب اسلامی در ایران نه تنها ملت ایران را از ذلت و وابستگی و اسارت در چنگال جنایتکاران و مستکبران نجات داد و آنها را به آزادی و استقلال رسانید و اسلام را عظمت داد و مسلمانان را سر بلند و عزیز کرد بلکه باعث بیداری ملت‌های زیر ستم و تقویت روحیه و امیدواری مستضعفان گردید و وعده‌های خدا را بمعرض ظهور و بروز رسانید، چه آنکه خدا در قرآن آینده بشریت را چنین ترسیم فرموده است.

وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ. (سوره انبیاء آیه ۱۰۵)

و بتحقیق نوشتیم در زبور بعد از تورات و در کتب پیشینیان وعده دادیم که بطور یقین بندگان نیکوکار من وارث زمین و حکومت روی زمین خواهند شد.

و در آیه دیگر فرموده و تُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتَضَعُّوا فِي الْأَرْضِ وَ نَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَ نَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ. سوره (قصص آیه ۵) و ما اراده کرده‌ایم بر هر طایفه‌ای که دچار استضعاف شده‌اند منت بگذاریم و آنها را از ذلت استضعاف نجات دهیم و

آنان را پیشوایان خلق و وارثان ملک و حکومت قرار دهیم.

«نظام اسلامی و انقلابی باید بدست فرماندهان مکتبی و انقلابی اداره شود»

قطعاً نظامی که بر پایه اسلام بنا شده و فرمانده و رهبر او یک مجتهد جامع الشرائط و نماینده عام حضرت ولی عصر (عج) بوده و با خون متجاوز از دویست هزار نفر شهید از اولیاء خدا بر پا گردیده و متجاوز از سیصد هزار نفر از بهترین انسانها برای خاطر او جانباز و معلول گردیده‌اند و در حدود پنجاه هزار نفر از عزیزان کشور به اسارت گرفتار شدند (این آمار را یکی از فرماندهان عالیرتبه سپاه داده است) و چندین سال مصیبات سخت و طاقت‌فرسایی را تحمل نمودند و پدران و مادرانی در غم مصیبت و هجران فرزندان و عزیزان خود دلسوخته و گریانند و اجمالاً ملت شریف ایران برای بدست آوردن این انقلاب مقدس و عظیم سرمایه‌های گرانبهائی داده و رایگان بدست نیاورده است چنین انقلابی با این ویژگیها باید بدست فرماندهان و مدیران مکتبی و امین و متعهد و لایق و دلسوز سپرده شود تا اینکه بوصیت امام امت قدس سره عمل شده باشد و حق بحق‌دار رسیده باشد چه آنکه امام در وصیت‌نامه الهی سیاسی خود فرمودند (من در میان شما باشم یا نباشم نگذارید این انقلاب بدست نامحرمان و ناهلان بیفتد) قطعاً فرماندهان و مدیرانی که شرائط و ویژگیهای مدیریت اسلامی را نداشته باشند و معیارهای مکتبی را که از لابلای سخنان امامان معصوم علیهم‌السلام استفاده میشود واجد نباشند نامحرمان انقلاب و ناهلان این نظام مقدس هستند و اگر فرماندهان و مدیران واجد شرائط بکار گرفته شوند و سرنوشت امت اسلامی و انقلابی بدست با

کفایت آنان رقم زده شود حیوة طيبة در جامعه عینیت پیدا میکند و عدالت علی (ع) حکمفرما می شود و ظلم و بیدادگری برچیده می گردد و نمونه ای از حکومت حقه و دولت کریمه را که در دعای افتتاح میخوانیم: اللَّهُمَّ اَنَا نَرْغِبُ اليك فِي دَوْلَةِ كَرِيمَةٍ تَعَزِّبُهَا الْاِسْلَامُ واهله و تذلل بها النفاق و اهله. (دعای افتتاح) در جامعه اسلامی بوجود خواهد آمد.

«آثار و برکات فرماندهان و مدیران مکتبی و انقلابی را

از زبان حضرت علی (ع) بشنوید»

۱- قَالَ عَلِي (ع) دَوْلَةُ الْكَرِيمِ تُظْهِرُ مَنَاقِبَهُ : حضرت علی (ع) فرمود دولتمندی شخص نیکوکار مناقب و مفاخر را آشکار میسازد. (از کوزه همان برون تراود که در اوست).

«فرماندهی نیکان بهترین نعمت خداست»

۲- قَالَ عَلِي (ع) دَوْلَةُ الْاَكْاَرِمِ مِنْ اَفْضَلِ الْغَنَائِمِ. حضرت علی (ع) فرمود به دولت رسیدن نیک مردان از بهترین نعمتهای خداست که به جامعه اسلامی عطا فرماید.

«بهترین فرماندهان کسی است که بر نفس خود فرماندهی کند»

۳- قَالَ عَلِي (ع) خَيْرُ الْأُمَرَاءِ مَنْ كَانَ عَلَى نَفْسِهِ أَمِيرًا. (ولایت فقیه صفحه ۳۲۱) حضرت علی (ع) فرمود بهترین فرماندهان کسی است که برخواستهای نفسانی

خود فرماندهی کند و در مقابل شهوات و خواستههای نفسانی خویش اسیر و ذلیل نگردد و برای ارضاء آنها به گناه و معصیت خدا نیفتد.

«فرماندهی انسانهای عادل واجب است»

۴- قَالَ عَلِي (ع) دَوْلَةُ الْعَادِلِ مِنَ الْوَاجِبَاتِ. حضرت علی (ع) فرمود یکی از واجبات آنستکه حکومت و زمام امور را انسانهای عادل و متعهد و مکتبی بدست بگیرند.

«اخلاق و رفتار فرماندهان در ملت اثر مستقیم دارد»

۵- قَالَ عَلِي (ع) النَّاسُ بِأَمْرَائِهِمْ أَشْبَهَ بِأَبَائِهِمْ أَمَّا الْأَمْرَاءُ الْبِرَّةُ فَيَعْمَلُ فِيهَا التَّقَى وَأَمَّا الْأَمْرَةُ الْفَاجِرَةُ فَيَتَمَتَّعُ فِيهَا الشَّقَى (ولایت فقیه صفحه ۲۱)

حضرت علی (ع) فرمود ملت به فرماندهان خود بیشتر شباهت دارند تا نسبت به پدران خود، فرماندهان نیکوکار انسانهای نیک و خوب و متعهد را بکار می گیرند و فرماندهان بد و نالایق موجب تمتع و خوشی و رضایت افراد بدکار و زشت سیرت میگردند.

این بود گوشه ای از آثار و برکاتی که از اثر بکارگماشتن فرماندهان و مدیران معتقد و متعهد و مکتبی عائد جامعه اسلامی میگردد از نظر ائمه معصومین علیهم السلام.

حال توجه شما را به سخنان کوتاه امام امت (ره) در این مورد جلب می نمایم

(آثار نیک و بد فرماندهان در جامعه از دیدگاه امام)

- ۱ - بدبختی و خوشبختی ملتها بسته به اموری است که یکی از مهمات آنها صلاحیت داشتن هیئت حاکمه است.
 - ۲ - دولت و اتباع دولت، خدمتگزار ملت هستند نه آقای ملت.
 - ۳ - در اسلام حکومت به آن معنا ندارد اسلام خدمتگزار دارد.
 - ۴ - علی (ع) برای محرومین دل می‌سوزانید این دولت هم با تمام قدرت دل بسوزاند برای محرومین.
 - ۵ - به وزراء کشور در طول تاریخ آینده توصیه می‌کنم که در انتخاب استاندارها دقت کنند اشخاص لایق و متدین و متعهد و عاقل و سازگار با مردم را انتخاب کنند تا آرامش در کشور هر چه بیشتر حکمفرما باشد.
- «نقل از کلمات قصار امام (ره) صفحه ۱۳۹»

«ویژگیهای فرماندهان و مدیران در نظام اسلامی چیست؟»

امامان معصوم علیهم‌السلام در روایات و احادیث ویژگیهای زیادی برای فرماندهان و مدیران نظام اسلامی بیان فرموده‌اند که شرح و تفصیل همه آنها کتابی قطور و مجلدات زیادی را می‌طلبد ولی با توجه به محدودیت کتاب تنها بیست ویژگی و خصوصیت را که از لابلای روایات و احادیث بویژه از خطبه‌ها و نامه‌های حضرت امام علی (ع) که به فرماندهان و مدیران منصوب خود نوشته است و دستورالعمل‌هایی را در این راستا صادر فرموده است از کتاب شریف نهج‌البلاغه استفاده و استخراج نموده‌ام بطور فشرده توضیح و شرح میدهم به این امید که مورد

استفاده عموم قرار گیرد و سرمشق و دستورالعمل برای همگان بویژه فرماندهان و مدیران نظام مقدس اسلامی باشد.

اللهم وفقنا لما تحب و ترضى ولا تكلنا الى انفسنا طرفه عين ابداً ولا تجعل الدنيا اكبر همنا و اجعل عواقب امورنا خيراً آمين بحق محمد و آله الطاهرين.

و این مباحث در بیست فصل و یک خاتمه بطور خلاصه و فشرده بیان میگردد

سید باقر میردامادی

